

Етика (грецьк. ethika, від ethikos - що стосується моральності, виражає моральні переконання, ethos - звичка, звичку, норів), філософська наука, об'єктом вивчення якої є мораль, моральність як форма суспільної свідомості, як одна з найважливіших сторін життєдіяльності людини, специфічне явище суспільно-історичне життя [1].

Практика показує, що чимало студентів не зіштовхуються з цією науковою дисципліною до останніх класів школи або перших курсів інституту. У той же час ознайомлення з нормами моралі є невід'ємною частиною процесу соціалізації людини з раннього віку. У цьому і полягає актуальність теми етики, моральні правила якої спрямовані на регулювання поведінки щодо інтересів інших людей.

"Бізнес - це мистецтво заводити друзів", - говорив американський фінансист Герберт Кессон, який вивчив більш 300 видів підприємницької роботи і знався на бізнесових справах. Чи можна навчитися цього мистецтва?

Можна, якщо зрозуміти, що фундаментом ділових зв'язків є особисті довірчі відносини. На думку західних експертів, репутація компанії, її клієнтська і партнерська бази мають реальну вартість, яка може становити близько 80% ринкової капіталізації фірми.

У ділових відносинах дуже багато залежить від характеру особистих зустрічей, розмов, переговорів, нарад. Ділова етика є своєрідним посередником, що дозволяє швидше знайти оптимальне рішення, згладжуючи гострі кути, із гідністю виходити з скрутних ситуацій. Мистецтву ділових зв'язків навчаються в усьому світі [2].

Етика бізнесу – ділова етика, що базується на чесності, відкритості, вірності даному слову, здібності ефективно функціонувати над ринком відповідно до чинного законодавства, встановленими правилами та традиціями.

Зрозуміти і прийняти етику бізнесу неможливо, не збагнувши природу людських відносин, почуттів, які безпосередньо впливають на бізнесові рішення.

Всі принципи, які становлять цілісність системи норм поведінки у бізнесі становлять лише три: принцип економічної доцільності, принцип ситуативності і принципі індивідуальної відповідальності.

Етика бізнесу – це адаптовані до практичних потреб бізнесмена відомості про етичні поняття, про моральні вимоги до стилю праці та вигляду ділової людини. Це - етика ведення переговорів із партнерами, етика складання документації, використання етичних методів конкуренції.

Етика бізнесу включає у собі діловий етикет, що формується під впливом традицій і прагнень певних сформованих історичних умов конкретної країни.

Діловий етикет - це норми, які регламентують стиль роботи, манеру спілкування між фірмами, імідж бізнесменів і т.д.

Основними постулатами етичного кодексу підприємця є такі принципи:

- він переконаний у корисності своєї праці не тільки для себе, але і для інших, для суспільства в цілому;
- виходить з того, що люди, що оточують його, хочуть і вміють працювати;
- вірить у бізнес, розцінює його як привабливу творчість;
- визнає необхідність конкуренції, але розуміє і необхідність співробітництва;
- поважає будь-яку власність, суспільні рухи, поважає професіоналізм і компетентність, закони, цінує творіння, науку і техніку.

Ці основні засади етики ділової людини може бути конкретизовано стосовно різних сфер його професійної діяльності [4].

Важливо, щоб із моральної філософії, етичних міркувань, і особливо із застосування етики у бізнесі і проводилася економічна діяльність. Важливо керуватися етичними нормами для вирішення проблем, що виникають в процесі діяльності.

Дуже важлива професійна репутація виробника. Таку репутацію важко придбати, цього йдуть роки, втратити яку можна миттєво, найчастіше через дурницю: не відповівши вчасно на телефонний дзвінок чи лист, не відправивши факс, якого чекають, проявивши невихованість.

Для репутації важливі й культура мови, і манери, одяг, інтер'єр офісу і дещо інше [3].

Найважливіша для ділового етикету вимога – точність і обов'язковість. Бізнесмени - люди, які вміють цінувати час, тому неприпустимо змушувати очікувати на себе понад п'ять хвилин, призначати зустріч одночасно кільком людям.

Варто окремо зупинитися на етикеті керівників вищого рангу, тобто перших осіб організації. Керівник організації (президент, генеральний директор, голова правління) є обличчям всієї організації. За його зовнішнім виглядом, манері поводитися, за рівнем виконання ним вимог ділового етикету судять про всю організацію; одна дрібна, але невдала деталь поведінки, один, навіть незначний, але неетичний вчинок, може зіпсувати враження оточуючих про організацію загалом.

Таким чином основне завдання етики бізнесу – аналіз моральності підприємця. Кожен бізнесмен в умовах ринкової економіки повинен залишатися людиною, не забувати про єдині для всіх моральні норми. Для всіх відоме словосполучення «акула бізнесу» характеризує людину з досконалими діловими якостями, яка має беззаперечну перевагу над

конкурентами. Часто основною метою такого підприємця є отримання максимального прибутку будь-якими методами, будь то нечесна конкуренція, жорсткість, несправедливість, недотримання обіцянок, підступність. Звісно, світ бізнесу жорстокий, але не варто забувати про людяність. Саме етика за допомогою моралі і регулює відношення між людськими якостями і «діловою хваткою».

Володіння етикою бізнесу дозволяє збільшити ефективність роботи підприємства через встановлення партнерських відносин. Саме поведінка підприємця часто визначає результат переговорів. І головне: етика бізнесу допомагає зберегти все те, що притаманне звичайним людям, не забути про людські взаємини, почуття, емоції, керуватися у своїх рішеннях не лише бажанням прибутку, а й загальноприйнятими нормами моралі.

Список використаної літератури:

1. Гананов К.Є. *Політична економічна етика*. – Москва, 2001 р. Ботавина Р.Н *Етика ділових відносин*. Москва: 2003 р.
2. *Стратегія бізнесу: аналітичний оновлений довідник*. Під редакцією Г.Б. Клейнера. – Москва: 2008 р.
3. Уткін Э.А. *Етика бізнесу*. – Москва, 2001 р.
4. Ботавина Р.Н. *Етика ділових відносин*. – Москва, 2003 р.
5. [Гурик М Макс Вебер проблема багатства і бідності \[Електронний ресурс\] / Мирослава Гурик, Володимир Баран // Мандрівець. – 2008. – № 4. – С. 41-44.](#)
6. Шумка М. Л. *Морально-етичні виміри діяльності державного управління / Михайлина Леонівна Шумка // Україна і світ у третьому тисячолітті: політичні, економічні, правові та культурні виміри: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 13-14 березня 2015 року. У 2 частинах. – Одеса: ДВНЗ «Південноукраїнський педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського». Міжнародний Вишеградський Фонд, 2015. – Частина II. – 180 с. – С.172-175.*
7. Гончарук Т. В., Шумка М Л. *Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Т. В. Гончарук, М. Л. Шумка // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С. 215-222.*